

Zarządzenia ochronne

przeciw wywozowi środków płatniczych

SPRAWNOŚĆ ZAŁATWIANIA PODAŃ DEWIZOWYCH

Ze względu na konieczność szybkiego załatwiania podań przedsiębiorstw handlowych i przemysłowych o przydział dewiz, biuro komisji dewizowej w Banku Polskim zorganizowane zostało w ten sposób, że wszelkie podania kierowane przez banki będą załatwiane w ciągu 24 godzin, by nie hamować życia gospodarczego. Narazie spowodu nawalu prac, posiedzenia komisji dewizowej pod przewodnictwem dyr. Baczyńskiego, odbywać się będą codziennie.

ZARZĄDZENIA W STRAŻY GRANICZNEJ

Komenda Straży Granicznej w Warszawie pośpiesznie opracowuje nowe szczegółowe przepisy dla strażników i rezydentów pogranicznych, mające na celu zapobieganie wymytności pieniężnej. — Przepisy te będą specjalnie dostosowane do t. zw. małego ruchu granicznego, zwłaszcza na Górnym Śląsku, gdzie dziennie przekracza obustronnie, na zasadzie kart cyrkulacyjnych, granicę do 60.000 osób pieszo i na rowerach. Suma pieniężna dopuszczalna do wywozu w małym ruchu granicznym nie może przekraczać 50 zł.

OŚWIADCZENIE PREZYDENTA SENATU GDANSKIEGO

GDANSK, 29.4. (PAT). Prezydent Senatu gdańskiego dr. Greiser wręczył dziś komisarzowi generalnemu R. P. dr. Papce oświadczenie w sprawie polskich zarządzeń o obrocie krajowymi i zagranicznymi środkami płatniczymi.

W oświadczeniu tem prezydent Greiser wyraża nadzieję, że rząd polski nie wyda zarządzeń, które mogłyby spowodować zmniejszenie obrotów towarowych między Polską a Gdańskiem. Senat gdański ma nadzieję, że rząd polski przydzieli odpowiednie ilości dewiz lub złotych stosownie do podań, zgłoszonych w polskiej komisji dewizowej, dotyczących pokrycia należności za towary importowane z Gdańska, lub przez Gdańsk. Prezydent Senatu oświadcza dalej, że Senat gdański gotów jest utrzymać nieskrępowany obrotu złotego w wolnym mieście w ramach polskich przepisów dewizowych i interesów polskich, wiąże jednak tę sprawę z kwestią notowania guldena na giełdzie warszawskiej. W zakończeniu swego oświadczenia Senat gdański wyraża opinię, że obecnie stała się aktualną sprawa pobierania cel gdańskich w guldenach.

OGRANICZENIA DEWIZOWE A HANDEL ZAMORSKI

GDYNIA, 29.4. (AET). W związku z rozporządzeniem Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, wydanym dnia 26 b. m. w sprawie regulacji dewizowej, Izba Przemysłowo-Handlowa w Gdyni przystąpiła do zbierania skutków, jakie mogłyby wynikać dla obrotów w dziedzinie handlu zamorskiego Polski.

Wczoraj, dnia 28 b. m., w Izbie odbyło się zebranie, na którym stery gospodarce, skupione w Radzie Interesów Portu Gdynińskiego, zajęły się przedyskutowaniem odpowiednich kroków, gdyby ewentualne ograniczenia dewizowe miały niekorzystnie wpłynąć na bieg zamorskiej wymiany towarów i załamawość życia portowe Gdyni. W dniu dzisiejszym odbyła się konferencja przedstawicieli firm im-

portowych i eksportowych, pracujących na terenie Gdyni, w której wzięło udział ponad 60 osób. Obradom przewodniczył dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej w Gdyni dr. Kulikowski. Uczestnicy konferencji zostali poinformowani o ogólnych zasadach ograniczeń dewizowych, przy czym ze swej strony przedstawili szereg postulatów, wynikających z ich działalności handlowej po wprowadzeniu ograniczeń dewizowych. — W wyniku obrad, na wniosek dyr. Kulikowskiego, zebrani postanowili po-

wołać specjalną komisję przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Gdyni, która będzie informowała miarodajne czynniki o potrzebach poszczególnych branż na tle wykonywania zobowiązań przysięganych przepisów regulacji dewizowej.

Stery gospodarcze w Gdyni spodziewają się, że w zrozumieniu doniosłości pracy portu gdynińskiego, Komisja Dewizowa w Warszawie deleguje do Gdyni swego przedstawiciela, wyposażonego w szerokie pełnomocnictwa.

Wielki proces Elektrowni

z gminą m. Warszawy

W nowowbudowanej sali Wydziału handlowego Sądu Okręgowego rozpoczęła się wczoraj sprawa merytoryczna z powództwa gminy m. Warszawy przeciwko francuskim koncesjonariuszom elektrowni miejskiej o uznanie koncesji z ich winy za wygasłą i przyznanie całego majątku elektrowni na rzecz miasta.

Upřednio, jak wiadomo, tytułem zabezpieczenia pretensyj gminy, Sąd Handlowy zarządził sekwestr sądowy elektrowni i mianował sekwestratorem inż. Alfonsa Kuhna, b. ministra komunikacji, b. naczelnika miejskiej Inspekcji Elektrycznej, b. dyrektora tramwajów.

Sekwestrator w obszernych sprawozdaniach, składanych kilkakrotnie sądowi, stwierdził słuszność zarzutów stawianych koncesjonariuszom przez Zarząd Miejski.

KONCESJA

Przypomnieć należy, że koncesja zawarta jeszcze między władzami rosyjskimi a grupą finansistów francuskich miała wygasnąć w roku ubiegłym. Jednakże wkrótce po zakończeniu wojny, koncesjonariusze wystąpili o przedłużenie umowy, motywując to wielkimi stratami, poniesionymi przez Elektrownię w związku z działaniami wojennymi i z utrudnieniami ze strony okupacyjnych władz niemieckich.

P. ASSER

Powołany przez magistrat i koncesjonariuszy arbiter, prawnik holenderski, Asser, rozstrzygnął spór po myśli kapitalistów francuskich i przyznał im prawo przedłużenia koncesji o dwa lata, tj. do 1937 r. Następnie wydał on również niepomysłne dla magistratu orzeczenie w sprawie cen prądu, obliczając je według wartości złota, a więc niepomniernie wysoko.

Wobec jednostronności tego arbitrażu, magistrat wypowiedział go, poczem powołano specjalną komisję pod przewodnictwem prezesa Sądu Najwyższego Słiwoskiego z udziałem reprezentantów gminy, Ministerstwa Przemysłu i Handlu, oraz fachowców. Komisja każdorazowo ma ustalać właściwe ceny prądu.

Koncesjonariusze jednak mimo to wciąż zasypują b. arbitra Assera swymi żądaniami, które ten naził im przysądza. Ostatnio orzekł, tak jak i sądy cywilne francuskie, nieważność drogi procesowej przed sądem państwowym.

wym polskim, co naturalnie na bieg procesu wpływać nie będzie.

RABUNKOWA GOSPODARKA

Bezpośrednią przyczyną wystąpienia magistratu do sądu o rozwiązanie umowy koncesyjnej z winy koncesjonariuszy była ich rabunkowa gospodarka, umniejszająca wartość majątku elektrowni, mającego wszak po wygaśnięciu koncesji przejść na gminę oraz śrubowanie cen prądu, pobieranie nadmiernych zysków, nieprawidłowe księgowanie, krzywdzenie abonentów na rabatach

przy obliczaniu t. zw. „maximum” i szereg innych nadużyć.

Sąd Okręgowy dla zabezpieczenia interesów magistratu ustanowił sekwestr sądowy i powołał ekspertów dla sprawdzenia całokształtu gospodarki Elektrowni. Sekwestrator inż. Kühn od razu wprowadził energiczne reformy, obniżył koszty administracyjne i handlowe, ustalił zasadę zawierania z abonentami indywidualnych umów, określających słuszne maximum zapotrzebowania i rabaty.

LISTY GOŃCZE

Stwierdzono również, że kon-

cesjonariusze stosowali taktykę ukrywania zysków, które wywozili zagranicę, a dyrektorzy elektrowni z ich ramienia sabotowali sekwestratora i prace biegłych sądowych. Wysyłali na jaw i nadużycia osobiste dostojników elektrowni, o czym już pisaliśmy. Sąd zmuszony był nawet wydać nakaz aresztowania b. naczelnego dyrektora inż. Kobylińskiego, który jednak ukrywa się, wobec czego rozesłano za nim listy gończe.

Biegli opracowali do użytku sądu olbrzymie sprawozdania, pełne cyfr, jaskrawa uwypuklających winę koncesjonariuszy.

ROZPRAWA

Rozprawie przewodniczył prezes wydziału handlowego s. Lauter, przy udziale sędziów handlowych Gebethnera i Giela. Z ramienia magistratu popiera ją powództwo adwokaci: Jezierski i Bielawski. Pełnomocnicy koncesjonariuszów uchylili się od udziału w rozprawie merytorycznej, swego czasu jednak w rozprawie o zarządzenie sekwestru wzięli udział.

W rozprawie bierze udział pięciu biegłych: trzech inżynierów elektryków i dwóch księgowych. Przewodowi sądowemu przysłuchuje się uważnie sekwestrator elektrowni inż. Kühn.

Oprócz materiału zawartego w ekspertyzie, Sąd Okręgowy w tym pracowitym procesie oprze się na zeznaniach szeregu świadków. Zeznają oni, jak np. przedstawiciel Państw. Wytwórn Papierów Wartościowych, dyrektor mennicy państwowej i inni, głównie na okoliczność sposobu obliczania maximum, braku umów i konieczności targowania się o należne rabaty, niejednokrotnie przy pomocy specjalnej poradni.

Wież wołyńska w niewoli Wileńskiego Banku Ziemskiego

Z Wołynia napływają coraz liczniejsze skargi rolników na działalność kredytową Wileńskiego Banku Ziemskiego. Metody kredytowe tego banku rujnują wieś wołyńską a zwłaszcza osadnictwo.

Przytaczane przez rolników przykłady są niezwykle jaskrawe. Rolnicy: Zasusza Stanisław i Burzyński Hipolit, z kolonii Wydymer w pow. sarnieńskim, dłużni byli Wileńskiemu Bankowi Ziemiakiemu 800 złotych. Dotychczas na poczet długu zapłacili według posiadanych pokwitowań 512 zł. 45 gr., dług zaś zmniejszył im się zaledwie o 21 zł. i wynosi obecnie 779 złotych.

Bracia Zareczyńscy z tej samej miejscowości na Wołyniu, posiadali dług w Wileńskim Banku Ziemiakiem w wysokości 2.500 zł. Półrocznymi ratami wpłacili dotychczas do tego banku 1.700 złotych, a mają do zapłacenia jeszcze 2.440 zł. 61 groszy. Z wpła-

Studenci gromią wywrotowców

Komuniści i lewicowcy

prowokowali bójki na wyższych uczelniach

Po okresie spokoju, trwającego od feryj wielkanocnych, w ostatnich dniach znów daje się na Politechnice Warszawskiej zauważyć niezwykle podniecenie wśród studentów. Wywołują je, jak zwykle, elementy wywrotowe, które zawsze starają się wywołać zamieszki. Obecnie za powód służą

dzień 1-go maja, który wywrotowcy chcą wyzyskać dla propagandy. Stale pojawiają się na Politechnice ulotki, nawołujące młodzież do wzięcia udziału w manifestacji proletariatu przeciwko ko kapitalistycznemu ustrojowi państw.

Od kilku dni na Politechnice

rozrzucono od rana ulotki Frakcji lewicowej Związku Polskiej Młodzieży Demokratycznej, Legjonu Młodych, oraz Ligi Młodzieży Niezależnej (komuniści). Ulotki te nawołujące do manifestacji w dniu dzisiejszym, ze względu na ton, wywołały oburzenie młodzieży narodowej, która usiłowała kolporterów usunąć z gmachu Politechniki. W związku z tem wynikła w halu uczelni gwałtowna bójka, zakończona wyrzuceniem komunistów.

Około godz. 12 znów zaczęło rozrzucać ulotki. Jednocześnie studenci zauważyli, iż po korytarzach krąży wielu nieznanych im osobników. W pierwszych kreslarni przyłapano jednego z nich na rozrzucaaniu ulotek i zażądano legitymacji, której ów osobnik, jak się okazało, nie posiadał. Przy wyprowadzaniu go z uczelni, studenci zostali zaatakowani przez komunistów. Wynikła po wtórna bójka, podczas której po tłuczono parę gablotek. Na pomoc komunistom przybyli członkowie Z. P. M. D. i Legjonu Młodych, mimo jednak tej pomocy, zostali oni razem z bojówkarzami komunistycznymi wyrzuceni z obrębu uczelni.

Przed Politechniką przybyło na pomoc uciekającym kilku wyrostków, niestudentów, którzy sprokowowali nową bójkę, zakończoną jednak i tym razem rychłym rozproszeniem wywrotowców.

Również na Uniwersytecie i SGGW. komuniści rozrzucają ulotki sięgające niepokoj, co spowodowało pobicie kilku kolporterów, jedynie na SGM panował spokój, gdyż władze tej uczelni przewidując możliwość prowokacji, zarządziły ścisłą kontrolę legitymacji, dokonywaną przez woźnych przy wejściu do uczelni.

Łebed i Hnatkiwska pobiorą się w więzieniu?

Jak się dowiadujemy, adw. Horbowy, jako obrońca Hnatkiwskiej i Łebeda, skierował do naczelnego prokuratora przy Sądzie Apelacyjnym, p. Kazimierza Rudnickiego, podanie z prośbą o zezwolenie jego klientom na połączenie się węzłem małżeńskim w więzieniu. Odpowiedź prokuratora nastąpi w dniach najbliższych.

Pogrzeb zmarłego króla

Następca tronu jedzie do Egiptu

KAIR, 30. 4. Dzisiaj odbył się pogrzeb króla Fuada. Trumnę umieszczoną na lawecie armatniej, ciągnęło sześć czarnych koni. W orszaku żałobnym postępowali książęta, rodzina królewska, wysoki komisarz brytyjski, korpus dyplomatyczny, oddziały armji i marynarki brytyjskiej i cały gabinet egipski wraz z premierem i b. ministrami. Trumna była pokryta sztandarem egipskim, na którym spoczywała szpada i orłery króla.

Wszystkie domy były przybrane flagami żałobnymi. Latarnie okryte krepą.

Trumna ze zwłokami króla została złożona w pałacu Abdine. Wokół pałacu zgromadziły się olbrzymie tłumy ludności. Potęja z trudnością utrzymywała porządek. Słychać było płacz. Kiedy trumnę wnoszono do pałacu, płacz ten przerywały okrzyki:

Niech żyje Faruk, król Egiptu i Sudanu.

Uroczystość żałobna trwała krótko i była bardzo skromna. Książę następca tronu Faruk nadesłał depeszę z prośbą, by Ali Maher Pasza i ks. Mohamed Ali zastępowali go na pogrzebie ojca.

LONDYN, 30. 4. Król Edward VIII. przyjął w pałacu Buckingham króla Faruka, z którym odbył półgodzinną rozmowę.

W związku ze śmiercią króla Egiptu Fuada I-go, dyrektor protokołu dyplomatycznego p. Romer udał się do poselstwa egipskiego, aby złożyć na ręce charge d'affaires kondolencje Pana Prezydenta R. P. i rządu polskiego. W dniu pogrzebu królewskiego na wszystkich rządowych gmachach w Warszawie na znak żałoby wywieszono chorągwie opuszczone do połowy masztu.

Organ rządu w Warszawie

Nowe pismo codzienne

W Warszawie rozeszły się pogłoski o organizowaniu nowego pisma codziennego, które miałoby charakter organu rządowego. W sprawie tej „Kurier Polski” notuje:

„Wobec tego, że żadne z pism obecnych nie posiada charakteru państwowego, w niedalekiej przyszłości zaczęły wychodzić w Warszawie wielki dziennik polityczny, który

będzie wyrazem poglądów obecnego rządu. Na czele nowego pisma, które nazywać się będzie „Herold”, staną na jeden z redaktorów politycznych P.A.T.-a, w skład redakcji zaś wejdzie ma szereg współpracowników „Kurjera Porannego”. W związku z tem, jedno ze stanowisk kierowniczych w „Kurjerze Porannym” obecnie podobno były premier Jannusz Jedzejewicz.

Warszawska giełda pieniężna

w dniu 30 kwietnia

Dewizy: Belgja 80.85 (sprzedaż 90.00, kupno 89.78); Gdańsk (sp. 100.00, kup. 99.80); Helzingsfors (sp. 11.59, kup. 11.53); Holandia 360.75 (sp. 361.57, kup. 360.13); Kopenhaga (sp. 117.49, kup. 116.91); Londyn 26.25 (sp. 26.32, kup. 26.18); Nowy Jork (kabel) 5.31% (sp. 5.33% kup. 5.30%); Oslo 131.85 (sp. 132.23, kup. 131.57); Paryż 35.01 (sp. 35.08, kup. 34.94); Praga (sp. 21.99, kup. 21.91); Szwajcaria 172.60 (sp. 173.57, kup. 172.89); Stockholm (sp. 135.73, kup. 135.07); Medjolan (sp. 132.50, kup. 132.00); Montreal kup. 5.26% (sp. 5.29%); Berlin 213.45 (sp. 213.98, kup. 212.92); Madryt (sp. 72.70, kup. 72.40).

Tendencja dla dewiz przeważnie słabsza.

Waluty: dol. St. Zjedn. sp. 5.32, kup. 5.29; kor. czeskosłowackie sp. 19.25, kup. 18.85; franki franc. sp. 35.08, kup. 34.92; franki szwajc. sp. 172.94, kup. 172.10; franki belgijskie sp. 90.03, kup. 89.60; funty angielskie sp. 26.32, kup. 26.15; liry włoskie sp. 54.50, kup. 52.50; dol. kanad. sp. 5.29, kup. 5.25; guldeny gdańskie sp. 100.00, kup. 99.35; korony duńskie sp. 117.49, kup. 116.55; korony norweskie sp. 132.18, kup. 131.20; korony szwedzkie sp. 135.73, kup. 134.75; marki fińskie sp. 11.30, kup. 11.10; marki niem. sp. 141.00, kup. 138.00; floreny holend. sp. 361.47, kup. 355.75; pesety hiszpańskie sp. 64.50, kup. 63.50.

Papiery procentowe: 7 proc. poź. stabilizacyjna 64.75 — 65.00 (odeinki 500 dol.) 55.50 (w pr.); 3 proc. poź. prem. inwestyc. 1 em. 67.00, 11 em. 65.25 — 65.50 — 65.25; 4 proc. poź. prem. inwest. serjowa 1 em. 68.00, 11 em. 66.00; 4 proc. państw. poź. premjowa dolarowa 50.75 — 50.25 — 50.75; 5 proc. konwersyjna 55.25; 6 proc. poź. dolarowa 77.00 (w proc.); 8 proc. L. Z. Komun. B. G. K. i 8 proc. oblig. Komun. B. G. K. 94.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. Komun. B. G. K. 83.25; 8 proc. L. Z. B. I. 94.00; 7 proc. L. Z. B. R. 83.25; 5% proc. L. Z. Komun. B. G. K. i 5% proc. oblig. Komun. B. G. K. 81.00; 7 proc. L. Z. Tow. kred. przem. pol. funt. 82.00 (w proc.); 8 proc. L. Z. Tow. kred. przem. pol. funt. 92.00 (w proc.); 4% proc. L. Z. ziem

skie serja V—44.75 — 45.25—45.00, 4% proc. L. Z. Pozn. ziemstwa kred. serja I. — 38.50; 5 proc. L. Z. m. Warszawy 55.25 — 54.75 — 55.25; 5 proc. L. Z. m. Warszawy (1933 r.) 54.00 — 54.50 — 54.25 (odeinki drogo nie 54.50 — 54.75; 4% proc. oblig. warsz. V em. 48.50, 8 i 9 em. 52.00—52.25.

Akcje: Bank Polski 98.00 — 97.50; Warsz. Tow. fabr. cukru 26.75 — 27.00; Węgiel 12.75 — 12.50—12.75; Lilpol 10.00 — 9.70 — 9.90; Ostrowiec 27.00 — 27.50 — 27.25; Starachowice 31.00 — 32.00.

Dla listów zastawnych tendencja nieco słabsza, dla akcji niejednolita. Pożyczki dol. w obrotach prywatnych 8 proc. poź. z r. 1925 (Dillonowskie) 94.00 — 93.50 (w proc.); 7 proc. poź. Słazka 70.00 — 69.50 (w proc.); 3 proc. poź. prem. budowlana 25.50; 4 proc. poź. prem. inwest. 50.50.

GIĘŁDA ZBOŻOWA

Notowano za 100 kg. pszenica jednolita 23.50—24.00, pszenica zbiorowa 23.00—23.50, żyto I st. 15.25 — 15.50, żyto II st. 15.00—15.25, owies I st. 15.75—16.00, I-A stand. 16.00 — 16.25 II-gi st. 15.25—15.50, jęczmień browarny 15.75 — 16.00, gat. II-gi 15.50—15.75, gat. III-ci 15.25—15.50, gat. IV-ty 15.00—15.25, groch polny 18 — 19, Victoria 30 — 32, wyka 23.50—24.50, peluska 23.50 — 24.50, seradela 24.50—25.50, lubin niebieski 9.25—9.50, żółty 11.25—11.75, rzepak zim. 42.50—43.50, rzepak zim. 41.50 — 42.50, rzepak letni 41.50—42.50, rzepak letni 42—43, siemie 36.50 — 37.50, konieczyna czerwona surowa bez grubej kianianki 115 — 130, czerwona bez kianianki o czystości 97 proc. 160—170, biała surowa 60 — 70, biała bez kianianki o czyst. 97% 80—100, mak niebieski 60—62, ziemniaki jad. 4.00—4.50, mąka pszena wyciagowa 37—39, I-A 35—37, I-B 34—35, I-C 33—34, I-D 32—33, II-A 31—32, II-B 29—31, II-D 26—27, II-F 25—26, II-G 24—25, pastwana 18—19, żytnia wyciagowa 23.50—24.50, gat. I-szy 50 proc. 23.50—24.50, do 65 proc. 22.50—23.50, gat. II-gi 18.50—19.50, razowa 18.50 — 19.50, poślednia 14.50—15.50, otrąby pszenne grube 13—13.50, średnie 12 — 12.50, mialkie 12—12.50, żytnia 12.75—13.25, kuczy lniane 18—18.50,